

ZÁKLADNÍ ŠKOLA TACHOV, HORNICKÁ 1325,
příspěvková organizace

Program proti šikanování a kyberšikaně

pro školní rok 2024/2025

září 2024

Zpracovali: Mgr. Marie Maštalířská, Mgr. Vladislav Klouda

Program proti šikanování a kyberšikaně

(vychází z Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních Č.j. MSMT- 21149/2016)

Charakteristika šikanování

Šikanování = jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrožit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků.

Projevy:

- opakované fyzické a psychické útoky vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo nemohou bránit,
- fyzické útoky - bití, vydírání, loupeže, poškozování věcí,
- slovní útoky – nadávky, pomluvy, vyhrožování, ponižování,
- sexuální obtěžování až zneužívání,
- demonstrativní přehlížení a ignorování žáka.

Kyberšikana = zneužití ICT, zejména mobilních telefonů a internetu.

Projevy:

- útoky pomocí e-mailů, SMS zpráv,
- vyvěšování urážlivých materiálů na internetové stránky.

Odpovědnost školy

V souladu s § 29 zákona č. 561/2004 Sb. (školský zákon) je škola povinna zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví žáků a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení rizikového chování (sociálně patologických jevů). Proto musí každý pedagogický pracovník šikanování předcházet, jeho projevy neprodleně řešit a každé jeho oběti poskytnout okamžitou pomoc.

Škola má ohlašovací povinnost při výskytu šikany v následujících případech:

- vždy vůči zákonnému zástupci žáka – agresora i oběti,
- jedná-li se o přešůpek nebo trestný čin – oznámit PČR,
- je-li dítě ohroženo (někdo ho ohrožuje, ohrožuje se samo) – OSPOD,
- všechny případy oznámené PČR + jiné závažné případy – OSPOD.

Podle trestního zákona může šikanování naplňovat skutkovou podstatu trestných činů či provinění: vydírání (§ 235), omezování osobní svobody (§ 213), útisku (§ 237), ublížení na zdraví (§ 221-224), loupeže (§ 234), násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci (zvláště § 197a), poškozování cizí věci (§ 257), znásilnění (§ 241), kuplířství (§ 204) apod.

Pedagogický pracovník, kterému bude znám případ šikanování a nepřijme v tomto ohledu žádná opatření, se vystavuje riziku trestního postihu pro neoznámení, případně nepřekážení trestného činu (§ 168, 167 trestního zákona). Např. ponechal-li šikanovaného samotného mezi šikanujícími žáky.

Prevence kyberšikany

- všichni vyučující, zejména předmětů informatika, upozorní žáky na pravidla bezpečného internetu a dbají na jejich dodržování
- všichni vyučující upozorní žáky na pravidla pro používání mobilu ve škole a důsledně dbají na jejich dodržování
- v rámci předmětů informatika a kroužek informatiky se žáci zúčastní soutěží projektu Kraje pro bezpečný internet a Bobřík informatiky a dalších vhodných projektů

- do školní sítě je doplňován hardware a software pro filtrování nevhodného obsahu internetových stránek a je zajištěno omezení přístupu na školní síť pro žáky

Prevence šikanování

1. Všichni vyučující, zejména třídní učitelé, budou podporovat pozitivní vztahy mezi žáky

- TU 1krát ročně provede mapování vztahů ve třídě (dotazník, sociometrické šetření, hra), z výsledků vyvodí závěry a bude s nimi pracovat – ve spolupráci s VP
- upozorní žáky na školní (případně třídní) schránku důvěry, možnost obrátit se na kteréhokoliv učitele s žádostí o pomoc
- v ŽK je uvedeno tel. číslo linky bezpečí
- v případě potřeby se TU obrátí o pomoc na VP nebo ŠMP
- ŠMP zajistí v 6. ročníku realizaci kurzu týmové spolupráce (GO kurz)
- VP bude sledovat celkové klima školy a zaměří se na třídy, ve kterých jsou problémové vztahy, bude spolupracovat s TU
- pedagogičtí pracovníci nebudou podceňovat ani počáteční projevy šikanování
- vyučující PRV, PD, VOZ a průřezového tématu OSV zařadí do vyučovacích hodin hry a aktivity zaměřené na podporu pozitivních vztahů, posilování zdravého sebevědomí žáků, respektování ostatních

2. DVPP

- ŘŠ zajistí průběžně účast pedagogických pracovníků na vzdělávacích akcích zaměřených na problematiku šikany, klimatu ve školní třídě, pedagogiku a psychologii, osobnostní a sociální výchovu,
- pedagogičtí pracovníci zaměří své samostudium také na problematiku šikanování a klimatu školní třídy (odborné časopisy ve sborovně, odborné publikace ve školní knihovně).

3. Dohled nad žáky

- pedagogičtí pracovníci vykonávají dohled nad žáky před vyučováním, o přestávkách, při přecházení do šatny, u tělocvičny dle rozpisu dohledu a vnitřního řádu pro pedagogické pracovníky.

4. Školní knihovna

Michal Kolář: Bolest šikanování – VP

Michal Kolář: Skrytý svět šikanování ve školách – ŠMP

Pavel Říčan: Agresivita a šikana mezi dětmi – VP, ŠMP

5. Krizový plán – postup při výskytu šikany

Počáteční šikana – škola zvládne řešit vlastními silami.

Pokročilá šikana – škola potřebuje pomoc z venku.

- informace z rozhovorů si zapisovat
- informovat rodiče obětí i agresorů o vyšetřování šikany

Počáteční šikana – scénář řešení

Rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi.

Nalezení vhodných svědků.

Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky (nikdy konfrontace obětí a agresorů).

Zajištění ochrany obětí.

Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi.

Pohovor nebo výchovná komise s agresorem a jeho rodiči, oznámení způsobu potrestání.

Rozhovor s rodiči obětí.

Třídnická hodina, práce s celou třídou.

Pokročilá šikana (skupinové násilí vůči oběti, třídní lynčování) – scénář řešení

Bezprostřední záchrana oběti. Zastavení skupinového násilí.

Oznámení vedení školy, domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování.

Zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi.

Pokračující pomoc a podpora obětí.

Nahlášení policii. Spolupracovat s PPP, SVP, OSPOD.

Vlastní vyšetřování – rozhovor s obětí a informátory, nalezení svědků a rozhovor s nimi, rozhovor s agresory (případně konfrontace mezi agresory).

Zajistit péči oběti, dále pracovat s agresorem – změna konstelace skupiny.

Postup při výskytu šikany ve škole:

- po obdržení oznámení či podezření na šikanu neprodleně informovat ŠMP Mgr. Marii Maštalířskou, VP Mgr. Zlatuši Cardovou (kabinet Tv a VP), případně zástupkyni ŘŠ pro 2. st. Mgr. Lenku Doležalovou a pro 1. st. Mgr. Jarmilu Brachtelovou.
- vyšetřování přebírá školní preventivní tým (výše uvedení, ŘŠ Mgr. Radek Červený, příslušný TU)
- důkazní materiál v případě kyberšikany zajistí Mgr. Vladislav Klouda
- ostatní pedagogové jsou nápomocni dle pokynů školního preventivního týmu
- informováním rodičů je pověřen TU, zástupkyně ŘŠ nebo ŘŠ (dle závažnosti)
- uzavření případu provede školní preventivní tým, archivaci protokolů provede ZŘŠ, ŠMP, VP a příslušný TU
- školní preventivní tým (případně pedagogická rada) projedná výchovné nebo klasifikační opatření (dle závažnosti)
- zákonní zástupci oběti i agresorů jsou s výsledky seznámeni prostřednictvím výchovné komise (ŘŠ nebo ZŘŠ, ŠMP, VP, TU)
- třídu informuje v přiměřené míře s ohledem na oběti TU, zajistí také případné sociometrické šetření ve spolupráci s VP, ŠMP
- podle závažnosti náleží ŘŠ ohlašovací povinnost příslušným orgánům (OSPOD, PČR)

6. Výchovná opatření

Potrestání agresorů:

- NTU, DTU, DŘŠ, 2 z chování, 3 z chování dle závažnosti
- převedení agresora do jiné třídy
- pro nápravu situace ve třídě pracovat s celým třídním kolektivem

7. Spolupráce s rodiči

- rodiče informují školu o podezření ze šikanování
- škola spolupracuje s rodiči při nápravě šikanování (vedení školy, ŠMP, VP, TU)

8. Spolupráce se specializovanými institucemi

Při předcházení a řešení šikanování spolupracovat:

- v resortu školství - s PPP, SVP, SPC
- v resortu zdravotnictví – s pediatry a odbornými lékaři, psychology, psychiatry
- v resortu sociální péče – s OSPOD
- případně s NNO

Dojde-li k závažnějšímu případu šikanování nebo podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu trestného činu, ŘŠ to oznámí PČR.

ŘŠ oznámí OSPOD skutečnosti, které ohrožují bezpečí a zdraví žáka. Pokud žák spáchá trestný čin, ŘŠ zahájí spolupráci s OSPOD.

Závěr

Další informace najdete v Metodickém pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních Č.j. MSMT- 21149/2016:

Vysvětlivky

TU = třídní učitel

VP = výchovný poradce

ŠMP = školní metodik prevence

DVPP = další vzdělávání pedagogických pracovníků

PPP = pedagogicko-psychologická poradna

SVP = středisko výchovné péče

SPC = speciálně pedagogické centrum

NNO = nestátní neziskové organizace